

Lausunto varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta

Kaupunkikehityslautakunta dd.MM.yyyy
97/12.00.01/2024

Valmistelu ja lisätiedot
yleiskaavapäällikkö Maija-Riitta Kontio, kaupunkikehitysjohtaja Dan Mollgren

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelmassa on tarkasteltu Porvoon kaupungin koulu- ja varhaiskasvatuspalveluverkkoa ja siihen tehtäviä muutostarpeita vuoteen 2040 mennessä.

Lasten määrän vähentyessä palveluverkkoa on uudistettava, jotta tulevaisuudessakin pystytään tuottamaan laadukkaita palveluita kustannustehokkaasti. Mikäli lasten määrä vähenee ennusteen mukaisesti, vähentää tämä myös kaupungin saamia valtionosuuksia huomattavasti.

Palveluverkon valmistelussa on noudatettu kaupunginvaltuuston päätöksiä talousarviosta sekä talouden ja tuottavuuden tasapainotusohjelmasta että investoinneista. Palveluverkko suhteutetaan toimintaympäristön muutoksiin, kuten väestömuutoksiin, lainsäädännöllisiin muutoksiin, palvelutarpeiden ja järjestämisen ennakointiin, rahoitus- ja kustannusmuutoksiin sekä peruskorjaus- ja uudisrakennustarpeisiin. Palveluverkkohanketta on ohjannut kaupunginhallitus.

Kaupunginhallitus hyväksyi 08.04.2024 § 112 seuraavat periaatteet, joiden avulla on laadittu palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma:
Periaate 1. Kasvu ja oppiminen ovat toiminnan keskiössä.
Periaate 2. Palveluverkko tukee ehyen ja yhtenäisen kasvu- ja opinpolun muodostumista.
Periaate 3. Palveluverkko muodostuu toimivista ja taloudellisista yksiköistä.
Periaate 4. Palveluverkon suunnittelu perustuu tietoon.
Periaate 5. Suomen- ja ruotsinkielisten/kieliryhmien palvelujen suunnittelussa käytetään yhteneviä perusteita.

Palveluverkkosuunnittelu aloitettiin nykytilakuvauksella, joka valmistui kesäkuussa. Tämän jälkeen käynnistyi palveluverkon kehittämistä koskeva suunnittelu. Palveluverkkosuunnitelmaluonnokseen on kirjattu palveluverkon uudistamistarpeet, suunnitteilla olevat uudisrakennus- ja korjaushankkeet sekä esitykset lakkautettavista kouluista ja päiväkodeista eri vaihtoehtoisissa.

Suunnitelmassa on esitetty kolme vaihtoehtoa palveluverkon kehittämiselle ja arvioitu niiden vaikutuksia. Lapsivaikutusten arviointi on tehty kahdessa vaiheessa: ensin palveluverkon nykytilan selvityksen yhteydessä ja myöhemmin palveluverkkosuunnittelun aikana.

Palveluverkkosuunnitelma perustuu palvelualuejakoon, joka tulisi jatkossa korvaamaan perinteiset oppilaaksiottoalueet. Varhaiskasvatuksessa toimii jo kolme palvelualueita, joiden perusteella lapsille tarjotaan varhaiskasvatuspaikkaa. Jatkossa perusopetukseen perustettaisiin kolme suomenkielistä ja kaksi ruotsinkielistä palvelualueita. Palvelualueilla olisi useampia päiväkoteja ja kouluja. Lasten ja oppilaiden sijoittumista voidaan tarkastella tapauskohtaisesti palvelualueiden välillä.

Palveluverkkosuunnitelman toteutukseen kuuluu olennaisena osana esitetyn toimenpidekokonaisuuden vaiheistaminen kolmeen vaiheeseen, eli ajanjaksoihin 2025-2029, 2030-2034 ja 2035-2040. Palveluverkkosuunnitelma on sitova toimeenpanosuunnitelma vain ensimmäiselle tarkastelujaksolle. Kaksi myöhäisempää vaihetta edellyttävät lähemmin tehtävää tilannearvioita, jossa otetaan huomioon lapsimäärän alueellinen kehitys, kiinteistöjen kunto ja elinkaari, muutokset valtionosuuksissa ja kaupungin taloustilanne yleisemminkin sekä kaupunkisuunnitteluun liittyvät tekijät. Vuosien 2030-2034 ja 2035-2040 muutosten osalta tehdään päätökset vasta myöhemmin väliarviointien jälkeen.

Eri vaihtoehtojen välillä tehtävä päätös merkitsee ennen muuta sitoutumista strategisen linjaukseen, jolla on nähtävissä olevia vaikutuksia aina 15 vuoden päähän. Palveluverkkoa koskevat toimeenpanopäätökset edellyttävät kuitenkin aina ajan myötä tarkentuvaa tietoa, jota on käytettävissä lähinnä talarvion ja sen suunnitelmavuosien tähtäimellä.

Kaupunginhallitus pyytää lausuntoa valmistuneesta palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta 7.11. mennessä kaupunkikehityslautakunnalta.

Kaupunkikehitysjohtaja
Kaupunkikehityslautakunta päättää antaa seuraavan lausunnon:

Palveluverkkosuunnitelma on perusteellisesti ja huolella laadittu ja perustuu moniammatilliseen arviointiin. laadittu moniammatillisena yhteistyönä. Suunnitelmassa esitetty palvelualueperiaate on erityisen kannatettava näköpiirissä olevien muutosten kannalta. liittyy näköpiirissä oleviin muutoksiin. Maankäytön kehitys eri alueilla ja eri aikoina ei ole aina tasaista eikä täsmällisesti ennustettavissa, ja alueen lasten määrä saattaa poiketa huomattavastikin arvioidusta. Palvelualueiden avulla voidaan tasata ryhmäkokoja ja oppilasmääriä koulujen välillä joustavasti sekä lapsen ja nuorten tarpeiden mukaisesti ja varautua peremmin epävarmaan tulevaisuuteen. Palvelualueperiaate tuo joustavuutta ja auttaa myös alueiden erityismuutoksen hillitsemisessä.

Palveluverkkosuunnitelma on sitova toimeenpanosuunnitelma vain ensimmäiselle tarkastelujaksolle 2025-2029. Esitetty päätöksentekomalli, jossa vuosille 2030-2034 ja 2035-2040 hahmotellut hahmoteltujen muutosten toimeenpanosta tehdään päätös vasta väliarviointien jälkeen, on mainio, sillä tulevaisuuden

ennustamiseen liittyy paljon epävarmuuksia. huomioi tulevaisuuden ennustamiseen liittyvät epävarmuudet.

Päätöksentekomalli mahdollistaa, että jatkossa eri alueiden kehittämiseen ja kaavojen toteutumiseen liittyvät tekijät (mm. väestönkehitys, rakentamisen suhdanteet, asumispreferenssien muutokset, kaupungin mahdollisuudet panostaa infran kehittämiseen, tonttien menekki, muuttoliike jne) otetaan huomioon kulloisenakin ajankohtana ja palveluverkkoa koskevat päätökset voidaan perustaa uusimpaan tietoon. Samalla kuitenkin eri vaihtoehtojen välillä tehtävä valinta tarkoittaa strategista linjausta, jolla on nähtävissä olevia vaikutuksia aina 15 vuoden päähän, ja joka otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä maankäytön toteuttamisohjelmassa.

Käsittely

Lausuttavaan aineistoon on tehty teknisiä muutoksia kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen ja muutokset on annettu lausunnosta päättävien luottamushenkilöiden tietoon.

Esittelijä muutti esityksensä seuraavasti:

Esityslistan mukana olleessa liitteessä: Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma LUONNOS 7.10.2024 – korjataan seuraavaa:
sivulla 8 /Talouden ja tuottavuuden tasapainottamisohjelma korvataan seuraavalla lauseella:

”Talouden ja tuottavuuden tasapainottamiseksi toimialan kuluja on muun muassa palveluverkkoa tarkastelemalla mahdollista vähentää vuoteen 2027 mennessä 6,6 miljoonaa euroa mutta pidemmällä aikavälillä kokonaisuuksia voi edelleen tarkastella kuluja laskevaksi lapsimäärän laskemisen ja sitä kautta valtionosuuksien laskemisen vuoksi.”

Esityslistan mukana olleessa liitteessä: Yhteenveto palveluverkkosuunnitelmasta päivitetty 7.10.2024

on tehty korjaus taulukkoon sivulla 14. Investointisarakkeesta on Jokilaakson koulun rivin kohdalla poistettu sana ”Kuntaleasing”.

Keskustelun aikana Seppo Ijäs esitti asian pöydälle jättämistä. Hanna Kauhanen kannatti Ijäksen ehdotusta.

Lisäksi käsittelyn aikana tehtiin seuraavat vastaesitykset:

Mika Varpio teki seuraavan vastaesityksen (muutosesitys)

Muutetaan lausunto seuraavaan muotoon:
Palveluverkkosuunnitelma on laadittu moniammatillisena yhteistyönä. Suunnitelmassa esitetty palvelualueperiaate liittyy näköpiirissä oleviin muutoksiin. Maankäytön kehitys eri alueilla ja eri aikoina ei ole aina tasaista eikä täsmällisesti ennustettavissa, ja alueen lasten määrä saattaa poiketa huomattavastikin arvioidusta.

Palvelualueiden avulla voidaan tasata ryhmäkokoja ja oppilasmääriä koulujen välillä joustavasti ja varautua epävarmaan tulevaisuuteen. Palvelualueperiaate auttaa myös alueiden eriytymiskehityksen hillitsemisessä.

Palveluverkkosuunnitelma on sitova toimeenpanosuunnitelma vain ensimmäiselle tarkastelujaksolle 2025–2029. Esitetty päätöksentekomalli, jossa päätös vuosille 2030–2034 ja 2035–2040 hahmoteltujen muutosten toimeenpanosta tehdään vasta väliarviointien jälkeen, huomioi tulevaisuuden ennustamiseen liittyvät epävarmuudet.

Päätöksentekomalli mahdollistaa, että jatkossa eri alueiden kehittymiseen ja kaavojen toteutumiseen liittyvät tekijät (mm. väestönkehitys, rakentamisen suhdanteet, asumispreferenssien muutokset, kaupungin mahdollisuudet panostaa infran kehittämiseen, tonttien menekki, muuttoliike jne.) otetaan huomioon kulloisenakin ajankohtana ja palveluverkkoa koskevat päätökset voidaan perustaa uusimpaan tietoon.

Samalla kuitenkin eri vaihtoehtojen välillä tehtävä valinta tarkoittaa strategista linjausta, jolla on nähtävissä olevia vaikutuksia aina 15 vuoden päähän ja joka otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä maankäytön toteuttamisohjelmassa.

Suunnitelmassa esitetyt vaihtoehdot synkentävät kylien tulevaisuudennäkymiä. Kylät ovat osa Porvoon vetovoimaa, mutta skenaarioiden toteutuminen suuntaisi väestönkasvun muualle, mikä käytännössä johtaisi kylien asteittaiseen kuihtumiseen.

Palveluverkkosuunnitelmissa esitettyjen negatiivisten skenaarioiden lisäksi kaupungin tulisi tarkastella myös kasvuskenaariota, jossa aktiivisen kaavoituksen ja markkinoinnin avulla kyliin saadaan uusia asukkaita. Erityisesti läntisen Porvoon osalta positiivinen kasvuskenaario vaikuttaa jopa realistisemmalta kuin alueen asteittainen hiipuminen, johtuen alueelle syntyvistä uusista työpaikoista.

Lisäksi tulee arvioida kyläkoulujen lakkauttamisen vaikutukset kylien elinvoimaan ja sen myötä Porvoon asunto- ja tonttitarjonnan monipuolisuuteen sekä koko kaupungin vetovoimaan. Sofia Antman, Ilpo Bergström ja Charlotta Fagerberg kannattivat vastehdotusta.

Riitta Ahola esitti seuraavaa lisäystä tekstiin:

...perustaa uusimpaan tietoon. LISÄTÄÄN TEKSTI: (Valmistelun ja päätöksenteon pitää perustua todennettavissa oleviin ja mahdollisimman tarkkoihin tietoihin, jotka ovat saatavilla kaupungin eri järjestelmistä tai on muuten ammattilaisten toimesta selvitetty palveluverkkosuunnitelmaa varten. Palveluverkkosuunnitelman valmistelu ja toimeenpano on tärkeää tehdä monialaisesti ja poikkihallinnollisesti. Lasten, vanhempien ja henkilöstön osallistamiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Myös lapsivaikutusten arviointi on tehtävä huolella.)

Mika Laurila kannatti vastaesitystä.

Riitta Ahola teki seuraavan muutosesityksen
POISTETAAN TEKSTI: Samalla kuitenkin eri vaihtoehtojen välillä tehtävä valinta tarkoittaa strategista linjausta, jolla on nähtävissä olevia vaikutuksia aina 15 vuoden päähän, ja joka otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä maankäytön toteuttamishjelmassa. LISÄTÄÄN TEKSTI: Taloudellisten näkökulmien huomioiminen on tärkeää, mutta samalla laajempi kokonaisvaltainen tarkastelu on tärkeää, jotta huomioidaan muun muassa pedagogiikka, oppilaan tuki, opetustarjonta ja henkilöstö. Vastaesitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Puheenjohtaja esitti, että ensin äänestetään asian pöydälle jättämisestä seuraavasti: asian käsittelyn jatkuu JAA, Ijäksen pöydälle jättöehdotus EI.

Asian käsittelyn jatkamista äänesti kahdeksan (Mika Laurila, Sofia Antman, Pekka Malin, Riitta Ahola, Ilpo Bergström, Kristel Pynnönen Andersson, Charlotta Fagerberg, Mika Varpio). Pöydälle jättämisen puolesta äänesti kolme (Seppo Ijäs, Pehr Svehholm, Hanna Kauhanen).

Puheenjohtaja totesi, että JAA äännet voittivat äänin kahdeksan (8) – kolme (3), joten asian käsittely jatkui.

Koska oli annettu pohjaehdotuksesta poikkeavia ehdotuksia puheenjohtaja esitti, että äänestetään esittelijän kokouksessa esitetyn muutetun pohjaehdotuksen ja Aholan kannatetun muutosehdotuksen välillä. Puheenjohtaja esitti, että äänestetään seuraavasti: pohjaehdotus JAA, Aholan tekemä muutosehdotus EI. Pohjaesityksen puolesta äänesti neljä (Charlotta Fagerberg, Seppo Ijäs, Pehr Svehholm, Hanna Kauhanen). Aholan muutosehdotuksen puolesta äänesti seitsemän (Sofia Antman, Kristel Pynnönen Andersson, Ilpo Bergström, Mika Varpio, Riitta Ahola, Mika Laurila, Pekka Malin).

Puheenjohtaja totesi, että EI äännet voittivat äänin seitsemän (7) – neljä (4).

Seuraavassa äänestyksessä puheenjohtaja esitti, että äänestetään Aholan edellisen äänestyksen voittaneen ehdotuksen ja Varpion kannatetun muutosehdotuksen välillä. Puheenjohtaja esitti, että äänestetään seuraavasti: Aholan tekemä vastaehdotus JAA, Varpion tekemä vastaehdotusehdotus EI.

Aholan ehdotusta äänesti neljä (Pehr Svehholm, Riitta Ahola, Seppo Ijäs, Hanna Kauhanen). Varpion ehdotuksen puolesta äänesti seitsemän (Sofia Antman, Kristel Pynnönen Andersson, Ilpo Bergström, Mika Varpio, Mika Laurila, Pekka Malin, Charlotta Fagerberg).

Puheenjohtaja totesi, että EI äännet voittivat äänin seitsemän (7) – neljä (4).

Päätös

Kaupunkikehityslautakunta päätti äänestysten jälkeen antaa seuraavan lausunnon palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta:

Palveluverkkosuunnitelma on laadittu moniammatillisena yhteistyönä. Suunnitelmassa esitetty palvelualueperiaate liittyy näköpiirissä oleviin muutoksiin. Maankäytön kehitys eri alueilla ja eri aikoina ei ole aina tasaista eikä täsmällisesti ennustettavissa, ja alueen lasten määrä saattaa poiketa huomattavastikin arvioidusta. Palvelualueiden avulla voidaan tasata ryhmäkokoja ja oppilasmääriä koulujen välillä joustavasti ja varautua epävarmaan tulevaisuuteen. Palvelualueperiaate auttaa myös alueiden eriytymiskehityksen hillitsemisessä.

Palveluverkkosuunnitelma on sitova toimeenpanosuunnitelma vain ensimmäiselle tarkastelujaksolle 2025–2029. Esitetty päätöksentekomalli, jossa päätös vuosille 2030–2034 ja 2035–2040 hahmoteltujen muutosten toimeenpanosta tehdään vasta väliarviointien jälkeen, huomioi tulevaisuuden ennustamiseen liittyvät epävarmuudet.

Päätöksentekomalli mahdollistaa, että jatkossa eri alueiden kehittymiseen ja kaavojen toteutumiseen liittyvät tekijät (mm. väestönkehitys, rakentamisen suhdanteet, asumispreferenssien muutokset, kaupungin mahdollisuudet panostaa infran kehittämiseen, tonttien menekki, muuttoliike jne.) otetaan huomioon kulloisenakin ajankohtana ja palveluverkkoa koskevat päätökset voidaan perustaa uusimpaan tietoon.

Samalla kuitenkin eri vaihtoehtojen välillä tehtävä valinta tarkoittaa strategista linjausta, jolla on nähtävissä olevia vaikutuksia aina 15 vuoden päähän ja joka otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä maankäytön toteuttamisohjelmassa.

Suunnitelmassa esitetyt vaihtoehdot synkentävät kylien tulevaisuudennäkymiä. Kylät ovat osa Porvoon vetovoimaa, mutta skenaarioiden toteutuminen suuntaisi väestönkasvun muualle, mikä käytännössä johtaisi kylien asteittaiseen kuihtumiseen.

Palveluverkkosuunnitelmissa esitettyjen negatiivisten skenaarioiden lisäksi kaupungin tulisi tarkastella myös kasvuskenaariota, jossa aktiivisen kaavoituksen ja markkinoinnin avulla kyliin saadaan uusia asukkaita. Erityisesti läntisen Porvoon osalta positiivinen kasvuskenaario vaikuttaa jopa realistisemmalta kuin alueen asteittainen hiipuminen, johtuen alueelle syntyvistä uusista työpaikoista.

Lisäksi tulee arvioida kyläkoulujen lakkauttamisen vaikutukset kylien elinvoimaan ja sen myötä Porvoon asunto- ja tonttitarjonnan monipuolisuuteen sekä koko kaupungin vetovoimaan.